

STAD MECHELEN
Gemeenteraad – Uittreksel uit de notulen
Vergadering van 23 november 2020 - Openbare zitting

Aanwezig: Fabienne Blavier, voorzitter
Alexander Vandersmissen, burgemeester wd.
Patrick Princen, Greet Geypen, Marina De Bie, Koen Anciaux, Björn Siffer, Abdrahman Labsir, Vicky Vanmarcke, Gabriella De Francesco, schepenen
Bart Somers, Frank Creyelman, Marc Hendrickx, Stefaan Deleus, Catherine François, Karel Geys, Hamid Riffi, Kristof Calvo, Tom Kestens, Zineb El Boussaadani, Farid Bennasser, Jan Verbergt, Tine Van den Brande, Kerstin Hopf, Freya Perdaens, Anne Delvoye, Ingrid Kluppels, Bert Delanoeije, Pia Indigne, Klaas Delrue, Arthur Orlians, Faysal El Morabet, Mats Walschaers, Charles Leclef, Rina Rabau, Maxine Willemsen, Elisabet Okmen, Dirk Tuypens, Yves Selleslagh, Kenzo Van den Bosch, Thijs Verbeurgt, Zohra Hadnan, gemeenteraadsleden
Erik Laga, algemeen directeur

25. OPENBAAR DOMEIN. Goedkeuring 'Basishemelwaterplan Mechelen'.

De beslissing wordt genomen met eenparigheid van stemmen.

Motivering

Voorgeschiedenis

- 5 juli 2018: Brief van de gouverneur van Antwerpen i.v.m. het opstellen van het hemelwaterplan.
- 21 januari 2019: Het college (punt 23) geeft goedkeuring aan het bestek (incl. gunningscriteria) en de raming voor de opdracht "Opmaak van een hemelwaterplan in het kader van het opstellen van een gemeentelijk actieplan voor het WRC-project" (bestek met nr. 2019-OO-OD-449) goed.
- 4 maart 2019 : Het college (punt 29) gunt de opdracht "Opmaak van een hemelwaterplan voor Stad Mechelen" aan Sweco Belgium NV tegen het nagerekende inschrijvingsbedrag van € 80.645,40 excl. BTW of € 97.580,93 incl. 21% BTW.
- 13 mei 2019 : Het college (punt 3) neemt akte van het procesverloop van het opstellen van het hemelwaterplan en keurt de gunning voor de meerwerken voor het organiseren van expertensessies goed.
- 14 oktober 2019: Het college (punt 22) neemt akte van de werkwijze waarop de visie van het hemelwaterplan wordt bepaald en vaardigt leden af voor deelname aan de expertensessies met de (externe) betrokken partijen.
- 24 augustus 2020: Het college (punt 74) keurt de visie van het hemelwaterplan goed en geeft opdracht om na de adviesronde de herwerkte versie van het hemelwaterplan, met aanvulling van een concrete actie- en prioriteitenlijst, te laten bekrachtigen door de gemeenteraad.
- Collegebeslissing 9 november 2020 – agendapunt 21: verwijzing naar de gemeenteraad.

Feiten en argumentatie

- Voor het hemelwaterplan van stad Mechelen werden deelzones afgebakend en werden de kansen en knelpunten geïnventariseerd. Op basis van deze informatie werden de grote lijnen en basisprincipes van de visie bepaald in samenspraak met de externe stuurgroep alsook met de stuurgroep van WRC.
- Een hemelwaterplan heeft de ambitie om een beleidsdocument te zijn en bijgevolg dient de visie doorvertaald te worden naar alle aspecten van het beleid. Daarom is het belangrijk om de standpunten van het beleid mee te nemen en te respecteren bij de uitwerking van de visie.

- Door het college wordt het ambitieniveau van het beleid afgebakend. Dit ambitieniveau vormt de randvoorwaarde voor de expertensessies met de (externe) betrokken partijen om de visie verder te verfijnen.
- Het college bepaalde het ambitieniveau als volgt:
 - het hemelwaterplan werkt een visie uit voor het verzekeren van een goede waterhuishouding met 2030 als ijkpunt;
 - het hemelwaterplan werkt maatregelen uit die focussen op ruimte creëren én technologische oplossingen. Pragmatische keuzes mogelijk maken door verschillende opties open te houden;
 - het hemelwaterplan werkt een visie uit via acties op privaat én openbaar domein (gedeelde verantwoordelijkheid);
 - het hemelwaterplan streeft naar het oplossen van wateroverlast en droogte op locaties in de eertse plaats waar het knelpunt ontstaat (beperkte solidariteit) en vervolgens op de meest geschikte locatie (maximale solidariteit);
 - de maatregelen uit het hemelwaterplan worden bij voorkeur gerealiseerd middels de volledige as (van sensibiliseren van burgers tot handhaving). Het college benadrukt dat het belangrijk is om duidelijke keuzes te maken m.b.t. handhaving.
- Het college beslist om volgende punten in de visie van het hemelwaterplan op te nemen:
 - Open ruimte (o.a. in de woonwijken in de rand) multifunctioneel inrichten;
 - Stimuleren van (slimme) groendaken in de stedelijke omgeving;
 - Stimuleren van (slimme) groendaken (met geïntegreerde buffer) in industriegebieden;
 - Inzetten op ruimte voor water (groenblauwe infrastructuur) in de stedelijke omgeving;
 - Gewenste afwateringsrichting voor regenwater en mogelijkheden voor bijkomende buffering;
 - Extra getijdenbuffering te creëren door het vergroten van bekken Bethaniënpolder (i.s.m. Aquafin) of door bestaande infrastructures zoals Binnendijle en de Vrouwvliet aan te wenden, mits (slimme) peilsturing en het voorzien van (nood)pompen en i.s.m. waterloopbeheerders VMM en De Vlaamse Waterweg nv;
 - In industriegebieden is er mogelijkheid om ruimte voor water te maken door in te zetten op waterdoorlatende verharding, meervoudig ruimtegebruik, collectief ruimtegebruik, bouwen in de hoogte en daken inzetten als groendaken;
 - Om water bij te houden en beschikbaar te maken voor landbouw (rechtstreeks gebruiken of de grondwatertafel te voeden) wordt ingezet op vertraging en wordt het potentieel aan technologische maatregelen in Mechelen verder onderzocht en getest;
 - Om in te zetten op vertraging in landbouwgebied dient maximaal gebruik gemaakt te worden van bestaande infrastructuur (grachten, regenwaterleidingen) en dient inzicht verkregen te worden in de bestaande infrastructuur op privaat domein (vb. drainageleidingen) en de individuele watervraag.
- De visie van het hemelwaterplan is ruimtelijk uitgewerkt, met inbegrip van bovenstaande punten. Het rapport van het hemelwaterplan omvat:
 - per afgebakende deelzone de problematiek op het vlak van waterhuishouding (Hoofdstuk 5);
 - algemen visie (Hoofdstuk 6);
 - ruimtelijke vertaling van de visie en bijhorende maatregelen (Hoofdstuk 7);
 - synthese kaarten die de problematiek en de uitgewerkte visie ruimtelijk schetsen (Bijlage 8);
 - omschrijving van de maatregelen om de opgebouwde visie te realiseren (Hoofdstuk 8).
- De verhardingsgraad van Mechelen (23.8%, of 1 561 ha) is hoog in vergelijking met het Vlaamse gemiddelde (14.2%). Afstroom van regenwater vermijden kan door:
 - het terugdringen van verharding, dit kan gerealiseerd worden door:
 - beperking van de toename van verharding, zowel bij nieuwbouw als bij verbouwing, door het verstrengen van de verordening;
 - ontharding van 'overbodige' ontharding (670 ha) op privaat domein (476 ha) én openbaar domein (194 ha), zowel in het kader van projecten als pro-actief opportuniteiten te identificeren;
 - stimuleren gebruik waterdoorlatende verhardingen.
 - Daklandschap te vergroenen door het stimuleren van groendaken en multifunctioneel gebruik van daken. De dakoppervlakte bedraagt 617 ha (40% van de verharde oppervlakte), waarvan 160 ha platte daken zijn (10% van de verharding).
- Ook in onverharde gebieden kan afstroom van regenwater beperkt worden door water vast te houden in microdepressies op onverharde terreinen.

- Inzetten op regenwaterhergebruik ter vervanging van gebruik van hoog kwalitatief drinkwater of grondwater:
 - stimuleren van individuele systemen bij particulieren en bedrijven, zowel bij nieuwbouw als bij bestaande bebouwing;
 - uitbouwen van collectieve systemen zowel in landbouw- als industriegebieden, in woonwijken en openbaar domein door onderzoek van de potenties van collectief hergebruik, samenbrengen van stakeholders en opzetten van proefprojecten.
- Infiltratiemogelijkheden dienen op projectniveau onderzocht te worden. In kansrijke zones voor infiltratie dient hierop extra ingezet te worden. De voorkeur gaat uit naar multifunctionele bovengrondse systemen. Waar dit niet kan, zal gekozen moeten worden voor ondergrondse en technische oplossingen.
- Bij de uitbouw van buffering met vertraagde afvoer wordt gekozen voor een lokale en bovenlokale aanpak.
 - Op projectniveau worden extra inspanningen gevraagd om buffering en ruimte voor water te voorzien.
 - Op lokale schaal worden gebieden aangeduid waar ruimte voor water en buffering kan worden gerealiseerd. De voorgestelde locaties zijn open en groene ruimtes in sterk verstedelijke zones (parken en pleinen of zelfs straten), maar ook groene zones in buitengebied en ruimte langs waterlopen. Overleg met de betrokken partners en technische (fijnmazige) validatie van de aangeduide potentiële bufferzones zijn cruciaal om deze te bestendigen.
 - Op bovenlokale schaal kan ruimte voor water gecreëerd worden door het blijvend vrijwaren van de (bestaande) groen-blauwe verbindingen.
 - Getijdenbuffering dient uitgebouwd te worden op de grote bestaande waterassen en -lichamen, in combinatie met een optimalisatie van de peilsturing, waarbij een tijdelijke buffering van het afgevoerde water richting de getijderivier gerealiseerd wordt, omwille van eventuele beperkingen om te kunnen lozen. Zowel op de Vrouwvliet als op de Binnendijle wordt een aangepaste peilsturing alsook slimme sturing voorgesteld. Op de Aabeek wordt ook een tijdelijke stuwing om het water bovenstrooms op te houden voorgesteld.
- Tot slot wordt in het kader van het hemelwaterplan ingezet op regenwaterafvoer (RWA):
 - Verder uitbouwen van RWA-stelsel;
 - Optimalisatie van het bestaande RWA-stelsel;
 - Nieuwe RWA afvoer zoveel mogelijk richting natuurlijk afwateringsrichting, via open grachten en in combinatie met infiltratie.
- Het basishemelwaterplan werd aangepast o.b.v. de ingewonnen adviezen van:
 - externe stuurgroep hemelwaterplan: 17 september 2020
 - adviesraden
 - o Gecoro: 14 september 2020
 - o Landbouwwaad: 8 oktober 2020
 - o Klimaatraad: 8 oktober 2020
 - deelnemers van expertsessies: 25 september 2020
- Er werden inhoudelijke toelichtingen gegeven:
 - op de Commissie Openbare Werken en Groen: 16 september 2020
 - de interne Stuurgroep Water: 7 oktober 2020

Besluit:

Artikel 1

De gemeenteraad keurt het 'Basishemelwaterplan Mechelen' goed.

Namens de gemeenteraad:

De algemeen directeur
(get.) Erik Laga

De voorzitter
(get.) Fabienne Blavier

Voor eensluidend uittreksel:
NAMENS DE GEMEENTERAAD:

Bij verordening:

Mechelen, 25 november 2020

Erik Laga
algemeen directeur

Fabienne Blavier
voorzitter